

ACİL TIPTA TEDAVİ GİRİŞİMLERİ

Editörler

Canan AKMAN

Göksu AFACAN ÖZTÜRK

Özgür KARCIOĞLU

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Yayınevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kâğıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-375-710-6

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı
Acil Tıpta Tedavi Girişimleri

Yayıncı Sertifika No
47518

Editörler
Canan AKMAN
ORCID iD: 0000-0002-3427-5649

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Göksu AFACAN ÖZTÜRK
ORCID iD: 0000-0002-2755-2660

Bisac Code
MED026000

Özgür KARCIOĞLU
ORCID iD: 0000-0002-8814-6164

DOI
10.37609/akya.3854

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Kütüphane Kimlik Kartı

Acil Tıpta Tedavi Girişimleri / ed. Canan Akman, Göksu Afacan Öztürk, Özgür Karcioğlu.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.
522 s. : şekil, tablo, resim, fotoğ. ; 160x235 mm.
Kaynakça ve Dizin var.
ISBN 9786253757106

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir. İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübeleri ne dayanak oluşturmaz, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan kitaba dair değişikliklerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM **Akademisyen YAYINEVİ A.Ş.**

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Hekimliğin en zor yönlerinden biri acı veya ızdırap içinde, yaşamsal bulguları bozulmuş, sizden çare bekleyen insanlarla karşılaştığında, stres altında en doğru kararı zaman kaybetmeden verebilmektir. 'Doğru karar' hem tanı hem de tedavide hedefi vuran yaklaşımdır; aksi durum ciddi kayıplara yol açabilir. Ülkemizde sağlık hizmetleri son 3 dekada acil tıp uzmanlığı ile birlikte yeni bir kulvara girmiştir. Onyıllardır konuyla ilgili özel bir eğitim almadan göreve başlayan pratisyen hekim ve diğer uzmanlıktan hekimler eliyle yürütülen acil servis hizmetleri, bu kavşaktan sonra önemli şekilde değişikliğe uğramıştır. 2000'lerde hızla artan acil tıp uzmanı sayısı ile ilçe devlet hastanelerine kadar acil tıp hizmetleri sürekli o klinikte çalışan ve derinlemesine eğitimini almış hekimler eliyle yürütüldüğünde hizmetteki farklılık topluma yansımıştır.

Acil tıp şu an ülkemizde en fazla eğitim etkinliği, kongre, kurs, sempozyum yapan klinik branştır. H indeksi 20'nin üzerinde yazarları yetiştirmiş, yurtdışı nitelikli yayınlar da belirgin sıçramaya tanık olmuş, öğretim üyesi başına SCI kapsamında en fazla yayın yapan klinik branşlardan biri haline gelmiştir.

Acil tıp diğer klinikleri de değiştirmiştir. Artık akut karın ağrısında analjezi gereksinimi tartışılmıyor, akciğer hastalıklarında yaklaşım protokolleri ortak komisyonlar ile kılavuzlara dönüşüyor, resüsitasyonda yenilikler acil tıbbın katkısı olmadan değerlendirilemiyor. Ağrı kesici uygulamalarından tüp torakotomiye, perikardiyosentezden alçı-atel uygulamalarına kadar tedavi edici uygulamalar, hastaların ambulanstan definitif bakıma uzanan yolculuğundaki en kritik duraklarında, en pratik ve hızlı şekilde çözüme kavuşturulabilmektedir.

Acil tedavi prosedürlerine yönelik bilgi veren, yabancı dillerden çevrilmiş veya Türkçe yazılmış birçok yapıt bulunmakla birlikte acilde terapötik işlemlere odaklanan, değişik mesleklerden bakım sağlayıcılara ortaklaştırılmış bir dil ile kolay okunur, pratik bilgi sunan kaynak yok gibidir. Bu kitap projesi bu eksikliğin görülmesi sonucu ortaya çıkmış ve konusunun uzmanı yazarlar tarafından ayrıntılı bir çalışma ile somutlanmıştır.

'Acil tıpta tedavi girişimleri' ilk baskısı acil serviste görülen birçok acil sorunun tedavisine yönelik özet ve doğrudan pratiğe yönelik bilgi sunmak için tasarlanmıştır. Amacımız acil sağlık çalışanlarına günlük pratiklerinde yardımcı olacak yararlı ve doğru bilgilere en kısa zamanda ulaşabilecekleri bir kaynak sağlamaktır. Bölümler acil hastalık ve yaralanmaların acil yönetimini vurgulamakta, seçilmiş özgül hastalıklarda tedavi girişimlerini

tartışmaktadır. Patofizyoloji tartışmaları ve uzmanlık düzeyinde bilgi hedeflenmemiştir. Konular olabildiğince özet ve pratiğe yönelik tutulmuştur. Güncel kaynaklardan ve yeni kılavuzlardan yararlanılmıştır. Kanıta dayalı tıp kapsamı içinde değerlendirme yapılmış, kanıt değeri yüksek güncel kaynaklardan öncelikle yararlanılmıştır.

Dileğimiz bu yapıtın, toplumumuzun hak ettiğı yüksek nitelikli sağık hizmetine ayırmsız ulaşması için gecesini gündüzüne katan tüm acil tıp çalışanlarına yardımcı olmasıdır.

Tüm emeğı geçenlere teşekkürler.

Canan AKMAN

Göksu AFACAN ÖZTÜRK

Özgür KARCIOĞLU

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	Travmada Yara Bakımı: Sütür İlkeleri1 <i>Tuba ŞAFAK</i>
BÖLÜM 2	Travmada Yara Bakımı: Stapler ve Doku Yapıştırıcı15 <i>Elif ÇELİKEL</i>
BÖLÜM 3	21. Yüzyıl'da Lokal Anestezi21 <i>Süleyman ÖZCAN</i>
BÖLÜM 4	Regional Anestezi İlkeleri ve Uygulamaları39 <i>Mustafa ŞİMŞEK</i>
BÖLÜM 5	Yumuşak Dokudan Yabancı Cisim Çıkarma55 <i>İlker KAÇER</i>
BÖLÜM 6	Korneadan Yabancı Cisim Çıkarma.....69 <i>Ozan DEMİR</i>
BÖLÜM 7	Doğal Orifislerden Yabancı Cisim Çıkarma: Burun, Kulak, Özefagus, Vajina, Anüs ve Rektum77 <i>Gözde GÖK</i> <i>Kübra PARPUCU BAĞÇECİ</i>
BÖLÜM 8	Yabancı Cisim Aspirasyonu.....89 <i>Ahmet ÇAĞLAR</i> <i>İlknur ŞAHİN</i>
BÖLÜM 9	Yanık Bakımı, Pansuman, Debridman ve Acil Eskarotomi İlkeleri99 <i>İbrahim KORKMAZ</i>
BÖLÜM 10	Apse Boşaltma İlkeleri119 <i>Ahmet ÇELİK</i>

BÖLÜM 11	Periferik Damar Yolu Kateterizasyonu İlkeleri.....125 <i>Sevcan BAKİ BASKIN</i>
BÖLÜM 12	Santral Damar Yolu Kateterizasyonu İlkeleri133 <i>Aykut KEMANCI</i>
BÖLÜM 13	Anafilaksi ve Benzeri Durumlarda Adrenalin ve Diğer Ajanların Kullanımı.....145 <i>Hüseyin SEVİL</i>
BÖLÜM 14	Acil Hava Yolu Girişimleri - I (Temel Girişimler ve Endotrakeal Entübasyon)157 <i>Ayşe Dilara ÖZTERMELİ</i>
BÖLÜM 15	Acil Hava Yolu Girişimleri-II Zor Hava Yolunda Girişimler, Trakeotomi, USG Yardımı.....173 <i>Metin Y. AKYILDIZ</i>
BÖLÜM 16	İleri Yaşam Desteği ve Resusitasyonda Mekanik Ventilasyon İlkeleri183 <i>Cansu DOĞAN</i>
BÖLÜM 17	Girişimsel Sedasyon ve Analjezi197 <i>Halil Oktay USLUER</i>
BÖLÜM 18	Pediyatrik Sedasyon ve Analjezi.....211 <i>Büşra İHTİYAR KOLAY</i>
BÖLÜM 19	Hızlı Ardışık Entübasyon İlkeleri241 <i>Burak ŞAHİN</i>
BÖLÜM 20	Pediyatrik Acilde Girişimler: Damar Yolu, Entübasyon, Lomber Ponksiyon.....253 <i>Merve AKÇAY</i>
BÖLÜM 21	Göğüs Travması ve Pnömotoraks Tedavisinde İğne ve Tüp Torakostomi267 <i>İrem DOĞAN</i>
BÖLÜM 22	Resüsitatif Torakotomi.....283 <i>Onur KARABAY</i> <i>Gözde KARABAY</i>

BÖLÜM 23	Üst Ekstremitte Travmalarında Alçı ve Atel Uygulamaları.....291 <i>Göksu AFACAN ÖZTÜRK</i>
BÖLÜM 24	Alt Ekstremitte Travmasında Alçı ve Atel Uygulamaları303 <i>Özge Ebru DAĞCI VARHAN</i>
BÖLÜM 25	Kompartman Sendromunda Acil Fasyotomi İlkeleri.....319 <i>Ömer JARADAT</i>
BÖLÜM 26	Kanama Durdurucular335 <i>Rezan KARAALI</i>
BÖLÜM 27	Sengstaken-Blakemore Tüpü ve Benzerlerinin Kullanımı349 <i>Muhammet ÇAKAS</i> <i>Enes KIRKIZ</i>
BÖLÜM 28	Perikardiyosentez355 <i>Ali İlker ÖZER</i>
BÖLÜM 29	Defibrilasyon.....361 <i>Halil Oktay USLUER</i> <i>Cüneyt AYRIK</i>
BÖLÜM 30	Elektriksel Kardiyoversiyon369 <i>Hacı Mehmet ÇALIŞKAN</i>
BÖLÜM 31	Kimyasal (Farmakolojik) Kardiyoversiyon377 <i>Hacı Mehmet ÇALIŞKAN</i>
BÖLÜM 32	Transkutanöz Pacemaker İlkeleri395 <i>Miray TÜMER</i>
BÖLÜM 33	Şok Resüsitasyonunda Resüsitatif Endovasküler Aort Balon Oklüzyonu403 <i>Didem ÇANKAYA GÖKDERE</i>
BÖLÜM 34	İleri Yaşam Desteği ve Resüsitasyonda ECMO415 <i>Bahar IŞIK</i> <i>İrem ATEŞ</i>

BÖLÜM 35	Çoklu Doz Aktif Kömür Uygulama İlkeleri.....423 <i>Müslime KASA</i>
BÖLÜM 36	Acil Hemodiyaliz ve Hemoperfüzyon429 <i>Canan AKMAN</i>
BÖLÜM 37	Boğulmalarda Kurtarma ve Resüsitasyon İlkeleri439 <i>Metin YENİGÜN</i>
BÖLÜM 38	Hipotermide Kurtarma ve Resüsitasyon İlkeleri.....451 <i>Mustafa ÇİFCİ</i>
BÖLÜM 39	Heimlich Manevrası473 <i>Bilgen ÖZKAYA</i>
BÖLÜM 40	Ultrasonografi Eşliğinde Sinir Blokları491 <i>Selen DEHMEN</i>

YAZARLAR

Doç. Dr. Canan AKMAN
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Tıp Fakültesi

Doç. Dr. Hacı Mehmet ÇALIŞKAN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi,
Acil Tıp AD.

Dr. Öğr. Üyesi Metin Y. AKYILDIZ
Darıca Farabi Eğitim ve Araştırma
Hastanesi

Doç. Dr. Ahmet ÇAĞLAR
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya
Beyhekim Eğitim ve Araştırma
Hastanesi

Uzm. Dr. Merve AKÇAY
Darıca Farabi Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Kliniği

Uzm. Dr. Ahmet ÇELİK
SBÜ Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim
ve Araştırma Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Doç. Dr. İrem ATEŞ
Atatürk Üniver. Tıp Fak. Anesteziyoloji
ve Reanimasyon AD.

Uzm. Dr. Elif ÇELİKEL
Etlik Şehir Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Prof. Dr. Cüneyt AYRIK
Mersin Üniversitesi, Acil Tıp AD.

Uzm. Dr. Mustafa ÇİFCİ
Primary Health Care Corporation -
Katar, Acil Tıp

Uzm. Dr. Sevcan BAKİ BASKIN
Demokrasi Üniversitesi Buca Seyfi
Demirsoy Eğitim Ve Araştırma
Hastanesi

Uzm. Dr. Selen DEHMEN
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Elazığ Fethi
Sekin Şehir Hastanesi Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. Kübra PARPUCU BAĞÇECİ
Yunusemre Devlet Hastanesi, Acil Tıp
Kliniği

Uzm. Dr. Ozan DEMİR
Adana Şehir Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. Muhammet ÇAKAS
Bingöl Genç Devlet Hastanesi

Dr. Öğr. Üyesi Cansu DOĞAN
Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi
Acil Tıp AD.

Doç. Dr. Hacı Mehmet ÇALIŞKAN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Acil Tıp
AD.

Uzm. Dr. İrem DOĞAN
Hamad General Hospital, Doha, Katar

Uzm. Dr. Gözde GÖK
Yunusemre Devlet Hastanesi, Acil Tıp
Kliniği

Uzm. Dr. Didem ÇANKAYA GÖKDERE
Bodrum Devlet Hastanesi

Dr. Öğr. Üyesi Bahar IŞIK
Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi
Acil Tıp AD.

Uzm. Dr. Ömer JARADAT
Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Acil Tıp Kliniği

Doç. Dr. Rezan KARAALİ
İzmir Demokrasi Üniversitesi

Uzm. Dr. Gözde KARABAY
SBÜ Seyrantepe Hamidiye Etfal Eğitim
ve Araştırma Hastanesi

Uzm. Dr. Onur KARABAY
SBÜ İstanbul Taksim Eğitim ve
Araştırma Hastanesi

Uzm. Dr. Müslime KASA
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya
Beyhekim Eğitim ve Araştırma
Hastanesi

Doç. Dr. İlker KAÇER
Aksaray Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil
Tıp AD.

Uzm. Dr. Aykut KEMANCI
Tavşanlı Doç. Dr. Mustafa Kalemli
Devlet Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Arş. Gör. Enes KIRKİZ
Balıkesir Üniversite Hastanesi Acil
Servis AD.

Uzm. Dr. Büşra İHTİYAR KOLAY
Beykoz Devlet Hastanesi Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. İbrahim KORKMAZ
İzmir Şehir Hastanesi Acil Tıp Kliniği

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin SEVİL
Uşak EAH Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. Tuba ŞAFAK
Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Acil Tıp
Kliniği

Uzm. Dr. Burak ŞAHİN
Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi
Acil Tıp AD.

Uzm. Dr. İlknur ŞAHİN
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya
Beyhekim Eğitim ve Araştırma
Hastanesi

Uzm. Dr. Mustafa ŞİMŞEK
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şanlıurfa
Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. Miray TÜMER
Bilkent Şehir Hastanesi Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. Halil Oktay USLUER
Siverek Devlet Hastanesi, Acil Tıp
Kliniği

Uzm. Dr. Halil Oktay USLUER
Siverek Devlet Hastanesi,
Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. Süleyman ÖZCAN
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Konya
Beyhekim Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. Ali İlker ÖZER
SBÜ Adana Şehir Eğitim Araştırma
Hastanesi

Uzm. Dr. Bilgen ÖZKAYA

Lösante Çocuk ve Yetişkin Hastanesi,
Acil Tıp Kliniği

Uzm. Dr. Ayşe Dilara ÖZTERMELİ

Kocaeli Şehir Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Dr. Öğr. Üyesi Göksu AFACAN ÖZTÜRK

İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Acil Tıp AD.

Uzm. Dr. Özge Ebru DAĞCI VARHAN

İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Metin YENİGÜN

Eğitim Sorumlusu, Yeşilay Rehab Bursa